

Waardigheid en trots-congres 2021: Innoveren en leren

Innoveren en leren in de zorg. Daarover ging de talkshow op het derde Waardigheid en trots-congres 2021. Dagvoorzitter Lennart Booi sprak Rens Brankaert, die zich bezighoudt met ‘warme technologie’. ‘Technologie kan een hele andere vorm hebben dan we misschien denken, een heel toegankelijke vorm. Die simpel is in gebruik en waarmee bewoners zichzelf kunnen helpen.’ Waar je dan aan moet denken? Bijvoorbeeld een muziekkussen of een robotkat.

Op maandag 29 november vond het derde van de vier Waardigheid en trots-congressen plaats. Helaas moesten we vanwege de oplopende coronacijfers besluiten om het fysieke deel van dit congres af te gelasten. Het online programma ging echter gewoon door!

Behoeften van bewoners centraal zetten

Het Waardigheid en trots-congres opende met een video over voorbeelden van innovatie bij zorgorganisatie Pleyade: Living Moments en het Vita Beleefkussen. Bij Pleyade stellen ze de behoeften van bewoners centraal bij het ontwikkelen van innovaties. Hoe kan een innovatie bijdragen aan meer welzijn voor bewoners? Het centraal zetten van de behoeften van bewoners is ook een goede drijfveer voor medewerkers om met de

innovaties in de praktijk aan de slag te gaan. Je ziet het filmpje over Pleyade in de video van de talkshow.

Rens Brankaert over warme technologie

Rens is lector aan de Fontys Paramedische Hogeschool en universitair docent Industrial Design aan de Technische Universiteit Eindhoven. 'Warme technologie, zoals we in de video zien, kun je niet achter een bureau uittekenen', vertelt Rens. 'Deze innovaties ontwikkelen we echt in het verpleeghuis, waar de bewoners leven, en waar de professionals werken. Hoe we dat doen? We kijken samen met de bewoners wat er werkt en wat er niet werkt.'

Mensgericht ontwerpen

Over het invoeren van technologie wordt vaak gezegd: mensen moeten er wel mee willen werken. ‘Zorgmedewerkers zijn zeker belangrijke stakeholders, naast de bewoners’, zegt Rens. ‘Zij moeten niet het gevoel hebben dat ze zich moeten aanpassen aan de technologie. Sterker nog, het ontwerp van de technologie moet zo zijn dat het zich aanpast aan wat zij nuttig, nodig en praktisch vinden. Dat is mensgericht ontwerpen. Het belangrijkste is dat zij toegevoegde waarde voor de bewoner zien en ervaren. Het muziekkussen is een mooi voorbeeld: als je dat even niet gebruikt ligt het gewoon tussen de andere kussens op de bank en niet ergens in een kast. Wil je hem dan weer gebruiken, dan kost dat niet veel moeite.’

‘Warme technologie ontwikkelen we samen met bewoners en zorgprofessionals’
Rens Brankaert

Onderzoekers en zorgmedewerkers

Lennart vraagt hoe Rens als ‘techneut’ het commentaar van medewerkers en bewoners op een goede manier ‘verstaat’. Rens: ‘De wens die iemand uitspreekt is niet meteen de oplossing. Wij kijken naar de behoefte die daar onder ligt. Gelukkig zoeken de zorg en de ontwerpwereld elkaar steeds vaker op. Een voorbeeld daarvan is het vormen van een team dat bestaat uit ontwerpers en technuten, onderzoekers en medewerkers van een zorgorganisatie. Zo’n team gaat gezamenlijk de vraagstukken aan.’

Dure technologie

Technologie is vrij prijzig in de aanschaf, zegt een deelnemer aan het congres. Hoe kun je organisaties stimuleren technologie aan te schaffen die duur is?

‘Begin 2021 hebben we als TU het Expertise Centrum Dementie & Technologie opgezet’, vertelt Rens. ‘Dit wil zowel zorgorganisaties helpen als ondernemers die met technologie bezig zijn. Zo vormt het een brug tussen de ontwikkel- en onderzoekswereld en de praktijk. We kijken of we ondernemers kunnen helpen met de business-case, of een technologie misschien goedkoper kan. En we helpen zorgorganisaties bij het opleiden bij het inzetten van technologie. We vertalen onze academische kennis naar praktisch toepasbare kennis.’

Tafelgesprek met zorgorganisatie Sevagram

Aan tafel bij Rens en Lennart schuiven twee medewerkers aan van zorgorganisatie Sevagram: hbo-verpleegkundige en zorginnovator Nancy Gregoire en programmamanager innovatie Tim van de Geijn. Daarnaast neemt Ramon Daniëls deel aan het tafelgesprek, hij is lector ondersteunende technologie in de zorg bij Hogeschool Zuyd. Als deelnemers aan de Academische Werkplaats in Zuid-Limburg vertellen zij hoe de samenwerking tussen onderzoek en zorgaanbieders eruitziet.

Innovatieborden

Nancy Gregoire vertelt over innovatieborden, waarbij de locaties bij Sevagram dagelijks een kwartier praten over verbeteren. ‘We hebben in het begin echt tijd uitgetrokken om te kijken hoe zij het ervaren en wat bij de medewerkers past. Zodat we het samen doen, en niet van: hier heb je een bord, ga er maar mee werken. Het is mooi dat het gelukt is om het model van duurzaam innoveren eenvoudig te maken en naar de medewerker te brengen.’

Verbeteren

‘Wij hebben de kennis lang niet altijd in huis’, zegt Tim. ‘Daarom werken we samen met een divers gezelschap van onderzoekers, mensen uit het bedrijfsleven, ontwerpers en mensen van onze werkvloer. We proberen in dat soort ontwikkeltrajecten nieuwe kennis te genereren en te borgen voor de organisatie. Belangrijk is dat innovatie iets van de organisatie zelf wordt, van de medewerkers zelf.’ ‘We proberen innoveren, leren en onderzoek doen zoveel mogelijk aan elkaar te koppelen’, voegt Ramon toe. Hoe gaat dat bij Sevagram in de praktijk? ‘Door dagelijks via het innovatiebord met verbeteren bezig te zijn’, vertelt Nancy, ‘komen we van kleine vraagstukken tot grotere, van het vervangen van een prullenbakzakje tot een vraagstuk rond communicatie.’

‘Met de innovatie is vaak een cultuurslag nodig om anders te durven kijken in de zorg.’

Tim van de Geijn

Anders durven kijken

Het gaat niet alleen maar over innovatiethema’s, het gaat over de achterliggende waarden, over hoe wij willen zijn, zegt Lennart. Hoe meet je of het daar beter mee gaat? ‘Aan de voorkant moet je duidelijk krijgen welke meerwaarde je wilt creëren’, zegt Ramon. ‘Dat worden de indicatoren die je wilt opvolgen. Neem daarin de elementen mee die de bewoner aangaan, die de medewerker aangaan en ook die de organisatie aangaan.’ Tim: ‘Vaak vallen mensen toch terug op hoe ze denken dat de zorg hoort te zijn. Maar met de innovatie is vaak ook een cultuuromslag nodig om anders te durven kijken in de zorg. Dan pas gaan mensen ook anders handelen.’

Gedragsverandering

‘Technologie is dus maar een instrument’, vat Lennart samen. ‘Uiteindelijk gaat het om een cultuurverandering, een gedragsverandering. Je moet goed luisteren of iedereen daarmee uit de voeten kan. En je moet vooral naar het eindresultaat kijken: hebben we daardoor beter zicht op de waarden die we nastreven? Zijn we inderdaad een “betere” organisatie geworden? Kernvraag is vervolgens: wat zijn de ingrediënten van het succes?’

‘Bij ons is dat goed gelukt met de innovatieborden’, zegt Nancy enthousiast. ‘Moesten we eerst zelf op zoek naar locaties die ermee wilden werken, nu vragen de locaties zelf om een innovatiebord. Dat komt doordat we van tevoren goed geluisterd hebben, en de medewerkers hebben verteld dat zij bepaalden wat erop zou komen. Dat was de beste basis ooit.’ Rens: ‘Belangrijk is daarnaast om niet alleen te luisteren, maar de kennis ook naderhand terug te koppelen.’

Keynote Jethro Hardeman – Wondere wereld van zorginnovatie

Jethro Hardeman nam ons tijdens zijn keynote mee in de wondere wereld van zorginnovatie en verbond dit met de praktijk van alledag, die hij kent vanuit zijn eigen jarenlange ervaring in de langdurige zorg. Jethro heeft als innovatie-adviseur in de afgelopen jaren verschillende innovaties zien opbloeien en weer zien afsterven in

de gezondheidszorg. Hij pleit daarom voor een andere benadering van innovatie in de gezondheidszorg. Jethro: 'Innovatie gaat niet over gadgets, maar over ons eigen gedrag.'

Hype

Jethro wil afstappen van de hype innovatie en terugkeren naar de kern van de organisatie. Zo ziet hij mogelijkheden voor technologie die repeterende werkzaamheden overneemt, zodat zorgmedewerkers 'warme zorg' kunnen leveren. Denk dan aan iets extra's voor iemand doen, of even een gesprekje. Hij gelooft in de creativiteit van medewerkers. 'Iets dat de coronacrisis ons heeft geleerd', betoogt hij, 'is wat beeldcontact ons kan brengen en ook vooral wat niet.' Op deze congresdag deelde Jethro zijn ervaringen met het gebruiken van deze innovatiekracht, als organisatie en als medewerker.

Draagvlak

Jethro liet ons een dwarsdoorsnede zien van alle ontwikkelingen, van big data tot augmented reality, van internet of things tot robotica. ‘Maar laten we ons niet blindstaren op wat allemaal kan’, was zijn boodschap. ‘Begin aan de andere kant: innovatievaardigheden op de werkvloer. Laat de mensen uit de praktijk meedenken en -werken aan innovaties. Dan zijn ze echt kansrijk en is er echt breed draagvlak om ze breder in te zetten en gebruiken. Betrek de zorgverlener bij de ontwerptafel en haal daar de wensen en ideeën op.’

Kan het anders?

Jethro deed een oproep aan zorgmedewerkers zelf: ‘Breng je goede ideeën verder, breng ze onder de aandacht van management en innovatieafdeling. Zoek “reisgenoten”, mensen om samen mee op te trekken.’

Verwonder: blijf je verbazen en blijf vragen stellen waarom dingen zijn zoals ze zijn. Verandering begint bij je af te vragen of het net anders, beter, handiger kan. En probeer! Niet voor alles is meteen een groot innovatiebudget nodig, je kunt klein beginnen en bij succes verbreden. En innoveren hoeft niet altijd technologie te zijn, het kan ook gaan om een betere of handigere manier om vuil op te halen. Zo creëer je een leer- en verbetercultuur.

Wat vonden deelnemers van het congres?

Natuurlijk zaten de meeste deelnemers ‘alleen’ achter hun beeldscherm. Toch hadden de meesten het gevoel er samen te zijn. Een greep uit de reacties:

‘Even stilstaan kan een hele stap vooruit zijn ;-)’

‘Mooi overzicht van technologie en strategieën.’

‘Er is heel veel beschikbaar aan technologie maar mooie oplossingen vinden soms moeilijk de weg naar de brede praktijk. Het zou goed zijn om dat te kunnen doorbreken.’

‘Gaat de verzamelde data gebruikt worden in de toekomst? We verzamelen namelijk ontzettend veel data in de zorg waar we weer van kunnen leren.’

Online inspiratiesessies

In de middag vonden er twee online inspiratiesessies plaats. In deze sessies werd er ingegaan op het implementeren van technologische toepassingen.

Wil je ook aan de slag met de inzet en implementatie van zorgtechnologie? Gebruik dan de toolkit:

[Aan de slag met technologie in de verpleeghuiszorg](#)

Een grotere leefomgeving met zorgtechnologie, of niet?

Voor mensen met dementie is leven in vrijheid niet altijd vanzelfsprekend. Vaak is hun leefomgeving beperkt voor hun eigen veiligheid. Technologie biedt oplossingen om dit anders te doen. Denk aan leefcirkels, dit zijn een soort denkbeeldige cirkels waarin een bewoner vrij is om te bewegen. Zorgorganisatie Vitalis vertelde over de implementatie van leefcirkels.

- Vitalis was met deze innovatie deelnemer aan de [Challenge Verpleeghuizen van de Toekomst 2021](#)
- Lees ook de beschrijving van de technologische toepassing: [Leefcirkels vergroten bewegingsruimte bewoners met dementie](#)

Een fijne en rustige omgeving met technologie en data

Oproepen en de afhandeling van oproepen zijn een groot deel van het werk van de zorgprofessional. De inzichten die data opleveren zorgen voor meer maatwerk voor de cliënten en minder werk voor de professional. Amstelring vertelde over hun aanpak van dataverzameling, verrijking en de vertaling naar een handzaam dashboard.

- Amstelring was met deze innovatie deelnemer aan de [Challenge Verpleeghuizen van de Toekomst 2021](#)

Alle foto's en video's van het congres op 29 november

- Bekijk het [fotoalbum van het Waardigheid en trots-congres over innoveren en leren op Facebook](#)
- Bekijk de opnames van het congres op YouTube:
 - [Talkshow met vraaggesprek met Rens Brankaert en zangeres Dorine Bijl](#)
 - [Keynote van Jethro Hardeman](#)
 - Sessie [Een fijne en rustige omgeving met technologie en data](#)
 - Sessie [Een grotere leefomgeving met zorgtechnologie – of niet?](#)

Waardigheid en trots-congressen

Bekijk de opnames en lees het verslag van de andere drie congressen:

- [Persoonsgerichte zorg](#) op 15 november
- [Werken met plezier](#) op 22 november

- [Toekomst verpleeghuiszorg](#) op 6 december

Meer weten?

- Bekijk de themapagina over [Technologie in het verpleeghuis](#)
-

tags:

[Technologie](#) (200), [Waardigheid en trots Congressen 2021](#) (11)